

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกหน่อไม้ฝรั่งที่จดทะเบียนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหน่อไม้ฝรั่งเพื่อการส่งออก ปี 2547 ในตำบลหาดขาม และตำบลกุยบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 4 กลุ่ม ประกอบด้วยจำนวนสมาชิก 142 ราย ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มสมนึก หมู่ 4 ตำบลกุยบุรี จำนวนสมาชิก 25 ราย

กลุ่มที่ 2 กลุ่มชินเขต หมู่ 4 ตำบลกุยบุรี จำนวนสมาชิก 40 ราย

กลุ่มที่ 3 กลุ่มเจ็ป็น หมู่ 3 ตำบลหาดขาม จำนวนสมาชิก 47 ราย

กลุ่มที่ 4 กลุ่มเจ็ตึก หมู่ 3 ตำบลหาดขาม จำนวนสมาชิก 30 ราย

เนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยจึงศึกษาประชากรทั้งหมดโดยไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร จำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด การใช้แรงงานสมาชิกในครอบครัว การใช้แรงงานจ้าง ขนาดพื้นที่ปลูกหน่อไม้ฝรั่ง รายได้ของครอบครัวจากการปลูกหน่อไม้ฝรั่งในรอบฤดูกาล รายได้ของครอบครัวจากการปลูกหน่อไม้ฝรั่งในรอบฤดูกาลต่อไร่ รายจ่ายของครอบครัวจากการปลูกหน่อไม้ฝรั่งในรอบฤดูกาล และรายจ่ายของครอบครัวจากการปลูกหน่อไม้ฝรั่งในรอบฤดูกาลต่อไร่ รวมจำนวน 10 ข้อ โดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความ เพื่อบรรยายคุณลักษณะของประชากรที่ศึกษา

ตอนที่ 2 ความรู้และทัศนคติของเกษตรกรต่อเชื้อราไตรโคเดอร์มา

ความรู้เกี่ยวกับเชื้อราไตรโคเดอร์มา ประกอบด้วยคำถามจำนวน 20 ข้อ เป็นคำถามที่มีลักษณะให้เลือกตอบถูก-ผิด เพื่อวัดความรู้เกี่ยวกับเชื้อราไตรโคเดอร์มา ใน 4 ด้าน ได้แก่

1. วัตถุประสงค์การใช้
2. การใช้ควบคุมโรคในหน่อไม้ฝรั่ง
3. ข้อควรระวังและความรอบคอบในการใช้
4. การเก็บรักษา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

0 คะแนน = ตอบผิดจากหลักวิชาการ

1 คะแนน = ตอบถูกต้องตามหลักวิชาการ

ส่วนทัศนคติต่อเชื้อราไตรโคเดอร์มา ประกอบด้วยคำถามจำนวน 12 ข้อ ที่วัดความคิดเห็นของเกษตรกรต่อเชื้อราไตรโคเดอร์มา ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. วัตถุประสงค์การใช้ 2. การใช้ควบคุมโรคในหน่อไม้ฝรั่ง 3. ข้อควรระวังและความรอบคอบในการใช้ และ 4. การเก็บรักษา โดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (rating scale) 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่เห็นใจ และ ไม่เห็นด้วย ซึ่งมีข้อความทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วย	3 คะแนน	1 คะแนน
ไม่เห็นใจ	2 คะแนน	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	1 คะแนน	3 คะแนน

ตอนที่ 3 การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาของเกษตรกร ประกอบด้วยคำถามจำนวน 43 ข้อ ที่วัดเกี่ยวกับการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาของเกษตรกรใน 7 ด้าน ได้แก่ 1. วัตถุประสงค์การใช้ 2. ข้อควรระวังและความรอบคอบในการใช้ 3. การใช้ในระยะก่อนเพาะกล้า 4. การใช้ในระยะเพาะกล้า 5. การใช้ในระยะย้ายกล้าลงแปลง หรือระยะเจริญเติบโต 6. การใช้ในระยะเก็บเกี่ยวผลผลิต และ 7. การใช้ในระยะพักต้น โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้คือ

0 คะแนน = ไม่ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา

1 คะแนน = ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ประกอบด้วย คำถามจำนวน 43 ข้อ มีลักษณะปลายปิด และปลายเปิด เพื่อวัดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาใน 10 ด้าน ได้แก่ 1. วัตถุประสงค์การใช้ 2. การใช้ในระยะก่อนเพาะกล้า 3. การใช้ในระยะเพาะกล้า 4. การใช้ในระยะย้ายกล้าลงแปลงหรือระยะเจริญเติบโต 5. การใช้ในระยะเก็บเกี่ยวผลผลิต 6. การใช้ในระยะพักต้น 7. การเก็บรักษา 8. แหล่งจำหน่ายหัวเชื้อ 9. การสนับสนุนเชื้อราไตรโคเดอร์มาของหน่วยงานราชการ และ 10. การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาในการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยต่างๆ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

2.2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดกรอบของเนื้อหาและข้อคำถามให้ สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย

2.2.3 นำเครื่องมือที่สร้างเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจ และมีการ ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (ดังรายชื่อใน ภาคผนวก ก.) ตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และนำเครื่องมือ ดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.2.5 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับปรับปรุง ไปทดลองใช้กับเกษตรกรที่มีลักษณะ คล้ายคลึงกับประชากร คือ ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา แต่อยู่ในอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 20 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตอนที่ 2.1 ความรู้เกี่ยวกับการ ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาในการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง และตอนที่ 2.2 ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการใช้เชื้อรา ไตรโคเดอร์มาในการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง มาทำการทดสอบค่าความเชื่อถือได้ (reliability) โดยการหา ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha) ปรากฏว่าได้ค่า 0.81 และ 0.82 ตามลำดับ แสดงว่า เครื่องมือมีความเชื่อถือได้

2.2.6 นำผลการทดสอบเครื่องมือวิจัย เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อ ขอความเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง กับประชากร

2.2.7 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับประชากร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 จัดทำแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ประสานงานกับสำนักงานเกษตรอำเภอกุยบุรีเพื่อนัดหมายเกษตรกร และ สำนักงานเกษตรอำเภอสามร้อยยอด เพื่อนำทางไปจุดนัดหมายต่างๆ ให้ผู้วิจัยออกไปสัมภาษณ์ ตามแผน

3.3 ผู้วิจัยออกไปสัมภาษณ์เกษตรกรตามที่ได้นัดหมายไว้

3.4 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ วันที่ 10 มกราคม 2551 ถึง วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2551 เก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วน จำนวน 142 ราย คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจให้คะแนน จัดทำรหัสและบันทึกข้อมูล แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 2 ความรู้และทัศนคติของเกษตรกรต่อเชื้อราไตรโคเดอร์มา วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเฉลี่ย

สำหรับระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับเชื้อราไตรโคเดอร์มา ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนนในแต่ละข้อ โดยให้ 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูกต้องหลักวิชาการ และให้ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิด แล้วรวมคะแนนทั้งหมด และนำคะแนนรวมของแต่ละคนมาจัดระดับความรู้ตามเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

- 1-7 คะแนน หมายถึง มีความรู้ในระดับน้อย
- 8-14 คะแนน หมายถึง มีความรู้ในระดับปานกลาง
- 15-20 คะแนน หมายถึง มีความรู้ในระดับมาก

ส่วนระดับทัศนคติ ผู้วิจัยได้นำคะแนนระดับความคิดเห็นมาหาค่าเฉลี่ยรายข้อ ค่าเฉลี่ยแต่ละด้าน และค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน แล้วจัดระดับทัศนคติตามเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66 หมายถึง มีทัศนคติไม่ดี
- คะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33 หมายถึง มีทัศนคติเป็นกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00 หมายถึง มีทัศนคติดี

ตอนที่ 3 การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาของเกษตรกร วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเฉลี่ย

ส่วนระดับการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาในการปลูกหน่อไม้ฝรั่งของเกษตรกร ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนนในแต่ละข้อ โดยให้ 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบว่า “ใช่” และให้ 0 คะแนน

สำหรับข้อที่ตอบว่า “ไม่ใช่” แล้วรวมคะแนนทั้งหมด และนำผลรวมคะแนนมาจัดระดับการใช้ตามเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

1 - 14 คะแนน หมายถึง มีการใช้ในระดับน้อย

15 - 29 คะแนน หมายถึง มีการใช้ในระดับปานกลาง

30 - 43 คะแนน หมายถึง มีการใช้ในระดั้มาก

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา
วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ความถี่และร้อยละ